

ÖZEL TARSUS
SEV İLKÖĞRETİM
KURUMLARI

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ

ARALIK 2018

SAYI: 2

KADEME: A-8

KONU: ÇOCUKLARDA TEKNOLOJİ KULLANIMI

- Kontrolü ne kadar mümkün?
- Olumsuz evrilen bir teknoloji kullanımının nedeni duygusal bir açlık olabilir mi?
- Teknoloji kullanımı dozunu bir ödül gibi vermek işlevsel mi?
- Ebeveyn olarak ben neler yapabilirim?

Yaşadığımız yüzyılda teknolojinin hayatımızdaki yeri, önemi ve işlevselliği neredeyse nesnel ölçüde kabul ettiğimiz bir gerçeklik haline gelmiştir. Birçok ülke, okullarda dijital teknoloji kullanımını arttırmak, e-devlet uygulamalarını yaygınlaştırmak ve teknoloji okur-yazarlığını arttırmak için büyük bir istek ile girişimlerde bulunmaktadır. Türkiye'deki internet kullanıcılarının sayısı gün geçtikçe katlanarak artmaktadır.

Türkiye'de internet'e erişimi olan hane oranı 2007'de %19,7 iken 2010 yılında %41,6'ya ve 2013 yılı itibarıyla %49,1'e yükselmiştir (TÜİK, 2010; TÜİK, 2013). 16–74 yaş grubu bireylerin internet kullanımına bakıldığında 2007'de %30,1 olan kullanım oranının 2010'da %41,6'ya çıktığı görülmektedir ve bu oranların önümüzdeki yıllarda artması beklenmektedir. Çocukların interneti kullandığı mekanların en başında evlerinin gelmesi, internetin evlerde de yaygınlaşmasının kaçınılmaz bir sonucudur.

<u>Çocukların İnternet Kullanım Becerilerinin Oranları Beceriler (%)</u>	<u>Türkiye</u>	<u>Avrupa</u>
İnternet'te bulduğum bilgilerin doğru olup olmadığına karar vermek için farklı siteleri karşılaştırım.	38,5	54,0
Filtre seçeneklerinin nasıl değiştirileceğini biliyorum.	16,9	28,5
İnternet sayfasını favorilerime / en sık kullanılanlara eklemeyi biliyorum.	30,5	68,2
Gezdiğim sitelerin kaydını silebilirim.	34,1	55,8
Sosyal paylaşım sitelerinde gizlilik ayarlarını değiştirebilirim.	31,6	59,9
İstenmeyen mesajların nasıl engellenebileceğini bilirim.	30,1	67,6
İnternet'i nasıl güvenli kullanabileceğime dair bilgileri bulabilirim.	43,8	62,2
Görüşmek istemediğim birinden gelen mesajları engelleyebilirim.	38,9	67,6

ÖZEL TARSUS
SEV İLKÖĞRETİM
KURUMLARI

Yukarıdaki tabloda yer alan 8 internet kullanım becerisinden Türkiye'deki çocukların sahip olduğu becerilerin ortalaması 2.6 iken diğer Avrupa ülkelerindeki çocukların ortalaması 4.5'tur. Diğer "düşük kullanım biraz risk" grubundaki ülkelerin (İrlanda, İspanya, Portekiz) ortalaması ise yine Avrupa ortalamasına yakın olup, 4.3'tür. Oysa, "İnternet hakkında çok şey bilirim" diyen çocukların oranı Türkiye'de %83,4'tür. Bu nedenle çocukların aslında internet okuryazarlığı ile ilgili farkındalıklarının az olduğu söylenebilir. Avrupa ortalaması ise Türkiye'deki çocukların oranına yakın olup, Avrupa'daki çocukların %89,7'si internet hakkında çok şey bildiklerini ifade etmektedirler.

Çocukların ilgi alanları geçirdikleri gelişimsel dönemlere göre şekillenmekte ve farklılaşmaktadır. Somut işlem döneminden soyut işleme geçmekte olan bir ilkökul öğrencisinin soyut kavramlarla tanışmaya ve onları zihninde uygun yerlere oturtmaya çalıştığı bu dönemde, doğüstü korku nesnelere barındıran internet içerikleri veya oyunları merak etmesi son derece normaldir. Aynı şekilde latent dönemden genital döneme geçen bir ortaokul öğrencisinin algıları da bu dönemin getireceği merak unsuru olan cinsel kimlik ve bununla ilgili web içerikleri (video, dizi vs.) yönünde açık ve yönelmiş olacaktır. Bir ebeveyn olarak öncelikle çocuğun gösterdiği davranışın ard alanındaki bilimsel gelişimsel süreçten ve duygudurumundan mümkün olan en fazla ölçüde bilgi sahibi olmaya çalışmalı ve müdahalemizi bu veriler doğrultusunda yapmalıyız. Böylece daha sağlam ve işlevsel adımlar atmış oluruz.

Çocuk, kafasındakileri sizle yeterince paylaşmadığı zamanlarda; onu sorgulamayan, her şeyi ona hazır olarak sunan, eğlendiren, güdüsel ya da nesnel meraklarını çok pratik bir şekilde gideren ve çok kolay bir şekilde ulaştığı sanal dünyaya yönelecektir. Çocuk ve ergende desteklenmesi gereken her alanda olduğu gibi teknoloji kullanımı konusunda da öncelikle doğru-samimi iletişim kurmalıyız. Güven duygusunu ne kadar kuvvetli oluşturabilirsek o kadar çabuk fayda sağlarız. Çocuğun duygularını ifade etmesine izin verelim. Bu ifade sırasında onu aktif dinlediğimizden(göz kontağı kurarak, arada başınızı sallayarak ve sözünü kesmeden) emin olalım. Varsa bir duygusal açıklık ki her dönemde olması muhtemeldir, onu saptamaya çalışmak ve gerçek(sanal olmayan) doyum yolları bulmasında ona yardımcı olmak gerekmektedir.

İnternet ya da teknoloji kullanımını doğru davranışa ulaşabilmek adına bir ödül sistemine entegre etmek başlangıçta faydalı olsa da bir rutine dönüştüğünde işlevini kaybetmektedir. Akademik beceri ya da başarılar sonucu hak kazanılan bir şey olması ise yine işlevselliğinden oldukça uzaktır. Yeterli ve dengeli ölçüde teknoloji kullanımının zaten "olması gereken" olduğu bilinci çocukta oluşturulmalıdır.

Neler yapabiliriz?

1-Öncelikle çocuğun, her gün bilgisayara ayırdığı zaman belirlenmelidir ve bu konuda bir anlaşma yapılmalıdır. Önemli olan yapılan anlaşmanın içeriğinden çok, anlaşmayı uygulamadaki istikrarınız olacaktır.

2-Çocuklarımızı sağlıklı bir şekilde teknoloji dünyasına yönlendirebilmek ve takibini yapmak adına bizim de güncel bilgilerden haberdar olmamız gerekmektedir.

3-Çocuklarımızın kullandığı bilgisayarı, program ve oyunları, size öğretilmelerini isteyip zaman zaman o oyunu birlikte oynayabilirsiniz. Onun bildiği fakat sizin bilmediğiniz bir şeyi size anlatması özgüvenini arttıracak, size öğrettiği bir şeyi beraber deneyimlemeniz faydalı bir paylaşım olacaktır.

ÖZEL TARSUS
SEV İLKÖĞRETİM
KURUMLARI

4-Aşırı kullanımı engellemenin en kolay yollarından birisi,bilgisayarı ortak çalışma odası gibi yetişkinlerin de takip edebilecekleri bir yere koymaktan geçecektir. Aile içinde birden fazla birey,aynı bilgisayarı kullanırsa,çocuk sırasını bekleme gibi sosyal becerilerini de geliştirecektir. Bunun yanısıra,ebeveynler tarafından, çocuğun bilgisayar ve interneti hangi amaçla kullandığı da bilinmelidir ve chat arkadaşları gibi konular hakkında bilgi toplanmalıdır. Evet herkesin şahsi bilgisayarının, i-pad'inin ya da mobil telefonunun olduğu bir dönemde bu öneri ütopyik kalmaktadır. Teknik olarak mümkün olmayan bu durumu var olan duruma uyarlamak da doğru iletişim ve istikrarlı kontrolle mümkündür.

5-Ebeveyn olarak sizin bilgisayar dünyası üzerindeki hakimiyetiniz artarsa çocuklarla birlikte oyun oynayabilir,program ve oyunların içeriklerini de denetleyebilirsiniz. Böylece çocukları, eğitimsel değerler içeren oyunlara yönlendirebilmek mümkün olacaktır. Bilgisayar oyunlarının seçiminde,çocuğa yardımcı olarak yaş ve gelişimine uygun, şiddet içermeyen programlar seçilmelidir.

6-Ebeveyn olarak uygunsuz sitelere, bilgilere ulaşmanın nasıl önlenebileceği,denetim sistemleri hakkında teknik olarak da bilgilenmek gerekmektedir. Örnek: Filtreleme seçenekleri gibi.

7-Bilgisayar kullanımına ilişkin uygulayamayacağımız kurallar koymamalıyız. (“Okul dönemi boyunca bilgisayar kullanımını yasaklıyorum!” gibi.)

8-Yetişkinlerin doğru yönlendirme ve mantıklı sınırlandırmaları ile gerçekleşen bilgisayar ve teknoloji kullanımının, çocukların gelişimi üzerinde pek çok olumlu etkisinin varlığı yadsınamaz bir gerçektir.

Okumayı bir tebessümle sonlandıralım. ☺

Kısa bir animasyon.

<https://www.youtube.com/watch?v=2R65JzfuZeM>

Güzel bir gün geçirmeniz dileğiyle...

Yararlanılan Kaynak ve Linkler:

- 1- Duygu Nazire KAŞIKCI, Kürşat ÇAĞILTAY, Türkan KARAKUŞ, Engin KURŞUN, Christine OGAN, Internet Habits and Safe Internet Use of Children in Turkey and Europe, Education and Science 2014, Vol. 39, No 171
- 2- <http://www.milliyet.com.tr/cocuklarda-teknoloji-bagimlilikini-pembenar-detay-cocuk-2039721/>